

9.7 Tjotter van Anthoon Kalkman, Capelle a/d IJssel

IDEAAL

Stamboekno.: 79

ex Hollands Glorie, Gouwezee

Bouwjaar: 1922

Opdrachtgever: J. Taselaar, IJsselmonde

Huidige eigenaar: A.P. de Vos, Leiden

Zeilnummer: 3 RE

Historie

In paragraaf 6.12 is het ontstaan van deze tjotter geschetst. Onopgehelderd bleef of het concept met gepiekte spantvorm van de opdrachtgever afkomstig is. De Vos weet te vertellen, dat Kalkman en Taselaar reeds tijdens de bouw onenigheid kregen. Kalkman besloot de tjotter voor zichzelf af te bouwen. Direct na de voltooiing liet hij haar inschrijven als wedstrijdvaartuig bij de KVNWV; zij kreeg het zeilnummer 3 OF toegewezen. Hetzelfde jaar reeds meldt het tijdschrift "Ons Element" de deelname van de "Ideaal" van A. Kalkman en de "Rival" van W. van der Ruit⁷¹ aan wedstrijden van de Zeilvereeniging "Hollandia" in de klasse "Kleine Platbodems" (voor de "Rival" zie paragraaf 6.12.2).

Kalkman heeft zijn tjotter vrij spoedig verkocht, want het Nederlandsch Jachtregister van 1925 vermeldt als eigenaar H. de Groot te Rotterdam, met als thuishaven de Rotterdamse Zeilvereeniging (Bijlage B, nr 30). Het tijdschrift "De Watersport" van 1925 bevat een foto genomen op de Kralingse Plas, waarop de "Ideaal" te zien is⁷². Een jaar later vieren de Dordrechtse Roei- en Zeilvereeniging en de Roei- en Zeilvereeniging "De Maas" te Rotterdam hun 75-jarig bestaan met gezamenlijk georganiseerde wedstrijden op Lek en Nieuwe Maas. In het blad "Ons Element" is een fraaie foto opgenomen van aan deze wedstrijden deelnemende ronde jachten⁷³. Daarop zien wij van links naar rechts de tjotter "Sperwer" (7 OF), het Friese jacht "Hermana" (32 OE), op de voorgrond de tjotter "Hilda" (11 OF) en geheel rechts de "Ideaal" (zeilnummer niet leesbaar). Deze foto is gereproduceerd in paragraaf 9.4 bij de beschrijving van de historie van de "Sperwer". Opmerkelijk is, dat alle schepen voordewinds een jager voeren.

Na enkele jaren blijkt de "Ideaal" te zijn verkocht. Verslagen van wedstrijden te Hillegersberg en op de Kralingseplas in het nieuwe watersportblad "De Waterkampioen" van 1928 en 1929^{74, 75, 76}, alsmede de lijst van geregistreerde wedstrijdjakten in de Almanak voor Wattertoerisme voor de jaren 1930 tot en met 1933 vermelden als eigenaar E.M. van Brummelen te Rotterdam. Ook deze behoudt de tjotter slechts enkele jaren. Volgens dezelfde Almanak voor Wattertoerisme

is zij vanaf 1934 in het bezit van W.W. Dammers eveneens woonachtig te Rotterdam.

Volgens De Vos was de heer Dammers lid van de Zeilvereeniging "Hillegersberg" en had op het terrein van deze vereniging een huisje, waar o.m. zeilen konden worden gedroogd. De Bergse Plassen en de Rotte vormden het vaargebied van nog enkele andere ronde jachten, o.m. de Friese jachten "Wielewaal" (ex "Piet Hein"), de "Aegir" en de "Bestevaer" (zie ⁶). Dat had tot gevolg, dat in de jaren dertig de in de Hillegersbergse Zeilweek samenwerkende zeilverenigingen nog enige jaren wedstrijden voor ronde en platbodemjakten uitschreven, lang nadat deze elders al waren verdwenen. Ook de heer Dammers weet met zijn tjotter "Ideaal" prijzen te behalen^{77, 78}, bij een wedstrijd van de Zeilvereeniging "Kralingen" op de Kralingseplas zelfs een eerste prijs⁷⁹.

In 1939 wordt de "Ideaal" eigendom van Mr K.W. Zielemann, eveneens wonende in Rotterdam. Deze heeft zich later in een brief, die in het bezit is van de huidige eigenaar, zeer lovend uitgelaten over zijn aankoop: ... *Tenslotte kan ik nog berichten, dat het schip buitengewoon fraai was gebouwd, uitstekende zeileigenschappen bezat en zeer hoog aan de wind liep. Ik heb in de Leede eens gelijk opgekruist met een Valk* ... Een jaar later gaat bij het bombardement van Rotterdam het tuig verloren. Dit zal de reden wel geweest zijn dat Mr Zielemann de tjotter in 1941 weer van de hand deed aan zeilmaker Y.J. de Vries op de Kaag. Deze maakt er een nieuw tuig op en verkoopt haar in 1943 aan mevrouw W. van Asten-van Lent te Helmond. De tjotter blijft op de Kaag en is in onderhoud bij jachtwerf C. van Lent en Zn te Warmond. In 1956 schrijft mevrouw Van Asten aan de secretaris van de Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjakten o.m. het volgende⁸⁰: ... *Ik heb het schip in 1943 van De Vries overgenomen en omgedoopt in "Hollands Glorie". Of de bouwer E.H. v.d. Zee geweest is, is mij niet bekend en mijn zoon heeft zelfs eens iemand gesproken die beweerde dat het scheepje in Gouda was gebouwd omstreeks 1920-1930*. Overigens was de tjotter (wegens te kostbaar wordend onderhoud) reeds in 1954 verkocht aan E. Worries in Den Haag, die haar echter twee jaar later al weer te koop aanbood in "De Waterkampioen"⁸¹. Uit de tijd dat de tjotter in handen was van de familie Van Asten stamt de hier afgebeelde foto.

In april 1957 meldt F.H. Fentener van Vlissingen te Maartensdijk aan de secretaris van het Stamboek⁸²: ... *Sinds enige dagen ben ik in het bezit van een tjotter die ik graag in het stamboek opgenomen zag. ... Jaar van nieuwbouw en bouwer onbekend. Naam "Gouwezee", ex "Hollands Glorie"*. Door ondeskundig onderhoud was de tjotter er slecht aan toe. De heer Fentener van Vlissingen laat haar een grondige opknappbeurt

"Hollands Glorie" Kaag, 1947. Staande
A. van Asten.
Herk.: A. P. de Vos

geven op de werf van Wester in Woubrugge, waarbij vele delen en het roer worden vernieuwd. Voorts wordt lofwerk aangebracht op de boeisel, waar dit tot dan niet aanwezig was. In het begin van de jaren zestig verhuist de "Gouwzee" dan naar Friesland, waar de familie aan het Hofmeer een tweede woning bezit. Zij krijgt ook een nieuw dacron tuig van de firma Molenaar.

In 1974 komt de "Gouwzee" in handen van A.J. Slighting te Den Haag, die haar in gebruik geeft aan de zeilschool van de Jeugdherberg "It Beaken" in Heeg. Na enkele jaren vervult de heer Slighting de tjoeter voor een Fries jacht, de "Oude Liefde"⁶, en wordt de "Gouwzee" verkocht aan de familie De Vos te Wassenaar, die haar heden nog bezit. Zij verhuist nu weer naar de van vroeger bekende Hollandse plassen, alhoewel de huidige eigenaar er niet tegenop ziet om regelmatig 's zomers naar Friesland te tigen om deel te nemen aan de Regionale Reunie in Heeg. Ook andere evenementen worden bezocht, zoals de reunies van de Stichting Stamboek Ronde en Platbodemjachten en SAIL Amsterdam in 1985, 1990 en 1995. De oorspronkelijke naam "Ideaal" wordt in ere hersteld. De Koninklijke Watersport Vereniging "De Kaag" heeft ter gelegen-

heid van haar 80-jarig bestaan in 1990 Delfts-blauwe bordes laten maken met een afbeelding van de "Ideaal" erop, die in dat jaar bij wedstrijden voor ronde en platbodemjachten als prijzen werden uitgereikt. Tot zover de historie van deze bijzondere tjoeter.

Technische gegevens

Hoofdafmetingen

- Lengte over de stevens 4,80 m
- Grootste breedte buitenkant huid 2,28 m
- Holte op het grootspant 0,98 m
- Zeiloppervlak: Grootzeil + fok 27,0 m²

Bijzonderheden

- kielbalk
- over de gehele lengte gepiekt
- vlaktilling 15°
- kielgang + 7 huidgangen
- lang voordek met bedelbalk
- origineel snijwerk op bedel- en hennebalk, op boeisel later aangebracht
- breed roer met in de kop uitgesneden vogel

Samengevat waren de opeenvolgende eigenaren

1922 -	A. Kalkman
- 1928	H. de Groot
1928 - 1933	E.M. van Brummelen
1933 - 1939	W.W. Dammers
1939 - 1941	K.W. Zieleman
1941 - 1943	Y.J. de Vries
1943 - 1954	W. van Asten
1954 - 1956	E. Worries
1956 - 1974	F.H. Fentener van Vlissingen
1974 - 1979	A.J. Slighting
vanaf 1979	A.P. de Vos

Capelle a/d IJssel	Ideaal
Rotterdam	Ideaal
Rotterdam	Ideaal
Rotterdam	Ideaal
Rotterdam	Ideaal
Kaag	Ideaal
Helmond	Hollands Glorie
Den Haag	Hollands Glorie
Maartensdijk	Gouwzee
Den Haag	Gouwzee
Wassenaar/Leiden	Ideaal

Delfts blauw bord met een afbeelding van de tjotter "Ideaal", bij het 80-jarig jubileum van de K.W.S. "De Kaag" uitgereikt in de klasse ronde en platbodemjachten.

Herk.: A.P.de Vos

"Ideaal" onder zeil.

Foto: A.A.de Smit

Opmerkingen

Vergeleken met de fjouwerachten van Van der Zee is deze tjotter iets slanker door iets kleinere breedte. De zeeg is ook iets geringer. De vlaktiling daarentegen is zeer fors, op het grootspant bedraagt deze 15°, nog iets meer dan bij de "Albert en Nelly", de tjotter van Van der Zee met de sterkst gepiekte bodem.